

OPONENTSKÝ POSUDEK

Řízení ke jmenování profesorem doc. PhDr. Juraja ŠEDIVÉHO, Ph.D.

Univerzita Komenského V Bratislavě, Filozofická fakulta
Studijní obor 2.1.11. Pomocné vědy historické

Pomocné vědy historické, tedy soubor vědních disciplín, které jsou základem pro zkoumání a kritické hodnocení historických pramenů a posouzení jejich autentičnosti, jsou naprosto nezastupitelnou součástí historického bádání, bez níž by historická věda nemohla existovat. Vysokoškolská pracoviště, která vychovávají budoucí archiváře a historiky poučené v pomocných historických vědách, tak plní významnou roli nejen vzdělávací a vědeckou, ale též nezastupitelnou roli celospolečenskou, související s historickou pamětí a potřebou ji uchovávat pro budoucí generace. Tato náročná role musí být nesena nejen významnými odborníky, ale především osobnostmi s pedagogickou erudicí a morálním kreditem. Když se rozhledneme po dějinách československé, české i slovenské archivistiky a reprezentantech stěžejních pomocných vědních oborů na pracovištích českých a slovenských univerzit, podobných osobností, které se nezastupitelně zapsaly do dějin oboru, nevidíme málo, ale zase jich není tak mnoho. Uchazeče o jmenování profesorem, doc. PhDr. Juraje Šedivého, Ph.D., který je již skoro dvacet let spojen jako pedagog s Katedrou archivnictví a pomocných věd historických FF UK, řadím mezi ně. Dokládají to myslím jednoznačně i podklady, které v rámci řízení byly předloženy a z nichž lze vyzdvihnout především následující skutečnosti:

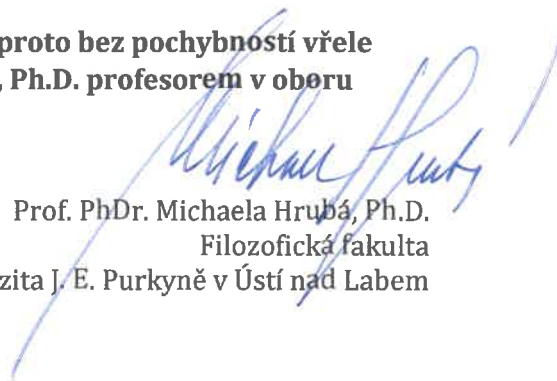
- 1) V bodě prvním konstatuji, že uchazeč mnohonásobně překračuje požadavky kladené na jmenování profesorem platné na Univerzitě Komenského v Bratislavě (podobné obvyklým zvyklostem i na jiných vysokých školách), ať se již jedná o odborné publikace, citace, realizaci vědeckých grantů či pedagogickou činnost. Všechny jeho aktivity jsou v nadstandardní míře realizovány v mezinárodním, resp. středoevropském prostoru. Není tomu tak pouze v rámci vystoupení na konferencích, publikování vědeckých výsledků či výukových a studijních pobytů, ale též v rámci redakčních rad a účastí v dalších odborných grémiích za hranicemi Slovenské republiky. Doc. Juraj Šedivý dnes zastupuje slovenské pomocné vědy historické v redakčních radách českých, polských či rakouských odborných časopisů, reprezentuje je v mezinárodních komisích pro paleografii, diplomatiku, dějiny měst nebo mezinárodním centru pro archivní výzkum. Naplňuje tak tedy vrchovatě to, co je úkolem profesorů, kteří rozvíjejí své obory v domácím i mezinárodním prostoru.
- 2) Mezi hlavní výzkumná témata Doc. Šedivého patří středověké dějiny písemné kultury a dějiny církevních i městských kanceláří ve vztahu k panovníkovi i obecněji dějinám měst. Písemnou kulturu vnímá především z pohledu tří významných pomocných věd historických, a to kodikologie, diplomatiky a epigrafiky, přičemž má též brilantní kompetence paleografické jazykové. Ve svých zásadních dílech analyzoval činnost kanceláře Bratislavské kapituly ve vztahu k zeměpánovi a k městu. Osvětlil počátky úředních písemností v tomto prostředí, proces vzniku písemností i jejich jazykových forem. Zasloužil se o objevy originálů nejstarších známých listin Uherského království v německém jazyce i originálu nejstarší listiny města Bratislavy. V oblasti epigrafických výzkumů, tedy analýzy historických nápisů, navrhl kritéria pro datování textů a na jejich základě odhalil i některé chybné datace či falza. Jeho výzkumy v oblasti urbánních dějin jsou podstatné pro poznání středověkých měst na Slovensku a zejm. dějin Bratislavy. Osvětlil např. proces vzniku nejstarších městských elit, proces vzniku Bratislavy jako právního města a fungování zdejší městské kanceláře. Založil ediční řadu *Documenta*

Posoniensia (historické prameny z bratislavských archivů). Všechny jeho výzkumy byly hojně recipovány v zahraničí, o čemž svědčí mnohé citace i reakce na jeho texty. Příkladem širšího mezinárodního zasazení výzkumu může být práce o vývoji středověkých radnic, která analyzuje prostředí ve slovenských, uherských, českých, moravských a rakouských městech. Práce o historických nápisech má též zásadní význam pro využití v oblasti výzkumu památek, archeologie či dějin umění. Nesmazatelnou stopou jeho odborné činnosti v této oblasti je nepochybně založení ediční řady *Corpus inscriptionum Slovaciae* (korpus historických nápisů území Slovenska). Některé jeho aktivity spojené s výzkumnými tématy přesahují ryze vědecký směr a rezonují i ve veřejném prostoru. Zmínit lze jeho autorský podíl a editorskou práci na Dějinách Bratislavy či koncepci paměťového portálu www.PamMap.sk, který je dnes vynikající pomůckou a přesáhl již hranice Bratislavy. Tyto aktivity směřované k širší veřejnosti ukazují, že Doc. Juraj Šedivý naplňuje i velmi podstatnou roli, která není samozřejmě dána do vínku všem významným vědcům. Umí výsledky své práce popularizovat pro širší veřejnost a naplňuje tak důležitou společenskou roli humanitních věd obecně.

- 3) Za třetí, nikoli však na posledním místě, bych ráda zmínila důležitý argument pro jmenování Doc. Šedivého profesorem. Lze jednoznačně konstatovat, že za dobu svého působení na Katedře pomocných věd historických FF UK vytvořil vlastní vědeckou školu. Toto konstatování lze doložit jmény a pracemi jeho studentů a především doktorandů, z nichž již 4 absolvovali a svými dizertačními pracemi významně přispěli k poznání středověkých dějin Slovenska, další dva jsou aktuálně ve studiu (jedna doktorandka v rámci cotutelle smlouvy s Masarykovou univerzitou v Brně. Nejsou to ale jen studenti doktorského studia, na zřetel by měli být bráni i studenti a absolventi magisterského studia, mezi které patří uznávaní archiváři či mladí vědci. Kvalita vědecké školy nepochybně souvisí s kvalitou výuky a pedagogickými schopnostmi uchazeče, které potvrzuje nejen dlouholetou výukou na domácím pracovišti, ale též výběrovými kurzy na Vídeňské univerzitě.

Na základě předložených dokumentů i prohlášení v této oponentuře lze tedy jednoznačně konstatovat, že Doc. PhDr. Juraj Šedivý, Ph.D. je známou a mezinárodně uznávanou vědeckou osobností. Výsledky jeho výzkumu jsou přínosem pro poznání dějin středověkého Slovenska a jsou též velkým přínosem pro obor Pomocné vědy historické. Působení uchazeče na postu profesora bude pro Filozofickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě nepochybným přínosem a příslibem špičkového pomocně vědného výzkumu v mezinárodním kontextu i zárukou kvalitní výchovy dalších generací slovenských archivářů i historiků.

Vědecké radě Filozofické fakulty Univerzity Komenského proto bez pochybností vřele doporučuji jmenovat uchazeče Doc. PhDr. Juraje Šedivého, Ph.D. profesorem v oboru Pomocné vědy historické.

Prof. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D.
Filozofická fakulta
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem